ՍՅՈՒՆԻՔ. *ԱՌԱՋԸՆԹԱՑԻ ՈՒՂԻՆ՝ ԸՍՏ ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ*

Պետական գործիչն, ով սեր ու հարգանք է վայելում, իր գործունեության ընթացքում մշտապես առաջնորդվում է թափանցիկ, պատասխանատու, արդյունավետ աշխատաոճով, ինչպես ՀՀ Սյունիքի մարզպետ, ՀՀԿ խորհրդի անդամ, ՀՀԿ Սյունիքի մարզային կազմակերպության խորհրդի նախագահ Սուրիկ Խաչատրյանի պարագայում: Այն մեծաթիվ քաղաքացիների ընդունելությունները, որ նա հասցնում է իրագործել ու այն բարձր պատասխանատվությունը, որ դրսևորում է գործունեության ընթացքում իր առջև դրված խնդիրներն իրականացնելիս, արտահայտում են այն մեծ եռանդն ու նվիրումը, որ նա դրսևորեց նաև Արցախյան գոյամարտի տարիներին: Որպես սահմանամերձ Սյունիքի մարզում տարածքային քաղաքականության պատասխանատու՝ անցնող 2012թ. ամփոփումներով մարզպետ Ս. Խաչատրյանն Ամանորի և Սուրբ Ծննդյան տոների առթիվ իր շնորհավորականում մաղթել է ջերմություն ու երջանկություն բոլոր ընտանիքներին, իղձերի ու նպատակների իրականացում, քաջառողջություն և արևշատություն, օջախներին՝ խաղաղություն ու բարօրություն:

2012թ.-ին Սյունիքի մարզում իրականացված աշխատանքները, մարզպետ Սուրիկ Խաչատրյանից «Գործընթաց» թերթի տեղեկացմամբ հավաստի ու ամփոփ հետևյալն են.

«Գործընթաց»- Ձեր գնահատմամբ՝ ինչպիսի՞ն էր 2012թ.-ը Սյունիքի մարզի համար: Ներդրումներն ի շահ մարզի տնտեսության ի՞նչ ծավալ և ընդգրկում ունեցան:

Ս. Խաչատրյան - *2012թ.-ը, որքան էլ տարբեր գործոններով պայմանավորված դժվար, բայց մարզի համար ևս մեկ հաջողված տարի էր: 2012թ.-ին մեզ հաջողվել է լուծել մեր առջև ծառացած մի շարք սոցիալ-տնտեսական խնդիրներ, պետական և համայնքային շահերի ներդաշնակման, հանրապետական գործադիր մարմինների ու նրանց տարածքային ծառայությունների հետ համագործակցության ու գործողությունների փոխհամաձայնության հենքի վրա՝ ապահովելով կառավարության տարածքային քաղաքականության իրականացումը: Հանրապետության Նախագահ Սերժ Սարգսյանի և ՀՀ կառավարության անմիջական աջակցության շնորհիվ, մեզ հաջողվել է դրական դինամիկա ապահովել տնտեսության մի շարք ճյուղերում (արդյունաբերություն, գյուղատնտեսություն, քաղաքաշինություն, զբոսաշրջություն): 2012թ. մարզում իրականացված ներդրումների ծավալները դեռևս ճշգրտման փուլում են, սակայն այսօրվա նախնական տվյալներով այն կազմել է ավելի քան 18.7 մլրդ դրամ, որից ՀՀ պետական բյուջեի ներդրումների ծավալը՝ 3.9 մլրդ դրամ, ՀՀ պետական բյուջեի վարկային միջոցների ծավալը՝ 0.5 մլրդ դրամ, միջազգային կազմակերպությունների և դոնորների ներդրումների ծավալը՝ 4.8 մլրդ դրամ, մասնավոր ներդրումների ծավալը՝ 9.5 մլրդ դրամ: Ներդրումներն ուղղվել են մարզի*

տնտեսության մի շարք ճյուղերի՝ փոքր ու միջին ձեռնարկատիրության և մասնավոր հատվածի, կրթության և առողջապահության, գյուղատնտեսության և բնապահպանության, արդյունաբերության, զբոսաշրջության, քաղաքաշինության և համայնքային ենթակառուցվածքների զարգացմանն ու սոցիալական ոլորտի հիմնախնդիրների լուծմանը:

«Գործընթաց»- Որպես տնտեսագետ, անշուշտ, կարևորում եք արդյունաբերության դերը, որ Սյունիքում առաջընթաց տեմպեր է արձանագրում: Ինչպիսի՞ն են 2012 թ.-ի արդյունքները:

Ս. Խաչատրյան *- Այո, ներկայումս Սյունիքն աչքի է ընկնում արդյունաբերության բարձր տեսակարար կշռով և մարզի սոցիալ-տնտեսական զարգացման գերակա ուղղությունը հանդիսանում է լեռնահանքային արդյունաբերությունը, որն առկա հումքային, տեխնոլոգիական, կադրային ներուժի ու իրացման կայուն շուկայի առկայության պայմաններում մարզի տնտեսության մեջ տևական ժամանակ դեռևս կպահպանի իր առաջնային դերը: 2012թ. նախնական տվյալներով մարզում ընթացիկ գներով արտադրվել է շուրջ 196.0 մլրդ դրամի արդյունաբերական արտադրանք, աճը նախորդ տարվա նույն ցուցանիշի համեմատ կազմում է շուրջ 10.5%: Արդյունաբերական արտադրանքի ծավալում գերակշիռ մաս է կազմում հանքագործական արդյունաբերական արտադրանքի ծավալը՝ նախնական տվյալներով շուրջ 167.0 մլրդ դրամ կամ 85.4%: Մարզում ունենք բավարար չափով օգտակար հանածոներ, բնական ռեսուրսներ, որոնք պետք է օգտագործել ի նպաստ մեր պետության զարգացման ու հզորացման՝ բարեկեցության կայուն աճ ապահովելով մեր համաքաղաքացիների համար:*

«Գործընթաց»- Սյունիքի մարզում քաղաքաշինական ծրագրերով հագեցած 2012թ.-ին, ըստ Ձեզ, որո՞նք էին առանցքային ձեռքբերումները:

Ս. Խաչատրյան *- 2012թ.-ին մարզում իրականացվել են շուրջ 7.2 մլրդ. դրամի համաշինարարական աշխատանքներ, որից՝ 1.3 մլրդ դրամի կապիտալ շինարարության և 5.9 մլրդ. դրամի հիմնանորոգման ու վերանորոգման աշխատանքներ: 2012թ.-ին շարունակվեցին լուծում ստանալ մարզի սոցիալ-տնտեսական զարգացման հետ կապված հիմնախնդիրները: Դրանց մի մասի իրականացման նպատակով ՀՀ կառավարության որոշումներով Սյունիքի մարզին հատկացվել է շուրջ 1.4 մլրդ դրամ, որը նպատակաուղղվել է քաղաքային համայնքների ճանապարհային ցանցի ասֆալտապատմանը, վերանորոգմանը, ինչպես նաև դպրոցների, նախակրթարանների հիմնանորոգմանը, մատաղ սերնդի դաստիարակության պայմանների բարելավմանը, մշակութային կառույցների, բնակֆոնդի հիմնանորոգման, պահպանման և խմելու ջրի ցանցի կառուցման աշխատանքներին: Այս ներդրումներով իրականացվել են ավելի քան 50 ծրագրեր: Մասնավորապես, սկսվել են Դարբաս համայնքի Շամբ բնակավայրի դպրոցի կառուցման աշխատանքները,*

վերանորոգվել է 10 դպրոց, 2 մանկապարտեզ, 2 քոլեջ, հիմնանորոգվել են Կապան քաղաքի մոտ 4.9 հազար քմ մակերեսով 8 բազմաբնակարան շենքերի հարթ և լանջավոր տանիքներ: Ընդհանուր առմամբ, ասֆալտապատվել է 8,3 կմ երկարությամբ 42,57 հազ. քմ համայնքային ճանապարհներ և իրականացվել մի շարք այլ աշխատանքներ: 2012թ.-ի նոյեմբերին ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանի մասնակցությամբ տեղի ունեցավ Մեղրիի հիդրոէլեկտրակայանի հիմնարկեքը, որը կառուցվում է սահմանային Արաքս գետի վրա: ՀԷԿ-ի շինարարության ընթացքում ներգրավված են լինելու շուրջ 2000 մասնագետներ և բանվորներ: ՀԷԿ-ի հաշվարկային հզորությունը 130 Մվտ է, որի կառուցման և շահագործման աշխատանքներում կներգրավվի տեղական աշխատուժը: 2012թ.-ի դեկտեմբերին շահագործման հանձնվեց Հայաստանի և Շվեյցարիայի կառավարությունների համաֆինանսավորմամբ իրականացվող «Սոցիալական տուն աջակից պայմաններով» ծրագրի շրջանակներում կառուցված բազմաբնակարան շենքը: Նոր շահագործված բնակելի տունը եռահարկ է, ունի 20 բնակարան, որի շահառուներն են ամենակարիքավոր և ամենախոցելի՝ սոցիալապես անապահով, վագոն-տնակներում բնակվող, հաշմանդամ ունեցող և փախստականի կարգավիճակ ունեցող ընտանիքները:

«Գործընթաց»- Որո՞նք են գալիք 2013թ. Սյունիքի մարզում առաջնահերթ լուծման խնդիրները:

Ս. Խաչատրյան *- 2013թ.-ին, ինչպես և նախորդ տարիներին, խնդիրների ամբողջական փաթեթից առանձնացրել ենք առաջնահերթ լուծում պահանջողները, համալիր ուսումնասիրության և վերլուծության ենթարկելով՝ կազմել տարեկան աշխատանքային պլանը: Որպես առաջնահերթ լուծում պահանջող խնդիրներ, ըստ ոլորտների 2013թ առանձնացվել են՝ կրթության ոլորտում իրականացվող բարեփոխումների արդյունավետության բարձրացումը, դպրոցական շենքերի հիմնանորոգումը և հիմնովին կառուցումը, ապա առողջապահական ծառայությունների որակի բարձրացումը, բուժհաստատությունների տեխնիկական վերազինումը, պետական նպատակային ծրագրերի իրականացումը, նաև գյուղատնտեսության ոլորտի զարգացման ծրագրերին օժանդակումն, ինչպեսև մարզի տեղական ինքնակառավարման համակարգի լիարժեք ձևավորումը և կայացումը, համայնքային բյուջեների կատարման միջոցառումների արդյունավետության բարձրացումը, նաև ենթակառուցվածքների զարգացմանը (գազիֆիկացման, ճանապարհաշինության, խմելու և ոռոգման ջրի մատակարարման, տրանսպորտային կապի բարելավման, համայնքների բարեկարգման և այլն) օժանդակումը, ինչպես նաև փոքր և միջին ձեռնարկությունների համար նպաստավոր պայմանների ստեղծումը, նաև միջազգային և դոնոր կազմակերպությունների հետ տարվող աշխատանքների արդյունավետության բարձրացումը և նրանց կողմից նպատակային ծրագրերին աջակցումը:*

«Գործընթաց» - Մարզի զարգացումն ի՞նչ հեռանկարներ է ուրվագծում:

Ս. Խաչատրյան *- Վերջին շրջանում երկրի տնտեսության դիվերսիֆիկացման՝ բազմազանեցման խնդիրները գտնվում են ՀՀ կառավարության ուշադրության կենտրոնում և այս գործընթացներից անմասն չի մնում նաև Սյունիքը: Այս առումով ցանկանում եմ կարևորել ՀՀ Սյունիքի մարզպետարանի և Սյունիքում ԵԱՀԿ ծրագրերի իրականացման գրասենյակի հետ համատեղ նախաձեռնած ՀՀ Սյունիքի մարզի տնտեսության դիվերսիֆիկացիայի ծրագրի կազմումը: Ծրագրի նպատակն է՝ բացահայտել մարզի տնտեսության այն ճյուղերի զարգացման պոտենցիալը, որոնք թույլ են զարգացած կամ ընդհանրապես զարգացած չեն, և ներդրողներին ուղղորդել նշված ոլորտներում իրականացնելու իրենց ծրագրերը: Մարզի տնտեսության զարգացմանը մեծապես կնպաստի նաև արդեն մեկնարկած «Հյուսիս-հարավ ճանապարհային միջանցքի ներդրումային ծրագիրը», որը խոշոր ենթակառուցվածքային ծրագիր է և որի նպատակն է՝ միջազգային բարձր ստանդարտներին բավարարող տրանսպորտային ուղիներով երկրի հարավը կապել հյուսիսի հետ՝ ապահովելով ելքը դեպի միջազգային շուկաներ: Հյուսիս-հարավ ճանապարհային միջանցքի վերակառուցումը և զարգացումը հնարավորություն կտա դյուրացնել և աշխուժացնել մարզի բնակչության ներքին շարժը, տնտեսության հիմնական ոլորտների զարգացումը և արտահանման ընդլայնումը (արդյունաբերություն, գյուղատնտեսություն, հանքարդյունաբերություն, շինարարություն, զբոսաշրջություն) և, վերջին հաշվով, էապես նպաստել նաև այնպիսի հիմնախնդրի լուծմանն, ինչպիսին է զբաղվածության խնդիրը:*

Սյունիքի մարզպետ Սուրիկ Խաչատրյանը համոզմունք ունի, որ խնդիրները լուծելի են միակամությամբ ու համատեղ ջանքերով, ինչպես նշել էր նաև իր շնորհավորականում՝ հավատով, որ «մեր ժողովրդի վաղվա օրը լինելու է ավելի լուսավոր, բարեկեցիկ ու ապահով, իսկ երկիրն՝ ավելի զորեղ ու ծաղկուն»:

«Գործընթաց» թերթ, Ինարա Դանիելյան